

<p>Olet hakemassa perheesi kanssa turvapaikkaa Brasiliasta. Jouduitte jättämään kaiken omaisuutenne kotimaahanne. Pääset käymään koulua muiden ikäistesi tavoin.</p> <p>Kotimaa: Brasilia Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet sukupuolivähemmistöön kuuluva nuori aikuinen. Teet matalapalkkaista työtä hoitoalalla.</p> <p>Kotimaa Brasilia Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet yksinhuoltajavanhemman lapsi. Asutte suurkaupungin laitamilla heikkokuntoisessa asumuksessa. Säästät rahaa omaan puhelimeen.</p> <p>Kotimaa: Brasilia Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet 35-vuotias poliisi. Työsi on toisinaan vaarallista ja teet usein ylityötä. Sinulla on seksuaalivähemmistöön kuuluva lapsi.</p> <p>Kotimaa: Brasilia Tulotaso: Keskiverto</p>
<p>Olet korkeasti koulutettu ja sinulla on vakituinen työ. Kirjoitat usein vaikuttavia artikkeleita sademetsien suojelusta paikalliseen mediaa:</p> <p>Kotimaa: Brasilia Tulotaso: Korkea</p>	<p>Olet kuuden lapsen kotiäiti. Perheesi ja taustasi on vahvasti uskonnollinen. Et voinut koskaan käydä peruskoulua loppuun.</p> <p>Kotimaa: Namibia Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet korkeasti koulutettu. Työurasi on ollut enimmäkseen määräaikaista sijaisuuksia ja tällä hetkellä olet työtön.</p> <p>Kotimaa: Namibia Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet opettaja paikallisessa kyläkoulussa. Pidät työtäsi mielekkäänä ja palkitsevana.</p> <p>Kotimaa: Namibia Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet sairaanhoitaja ja elätät suurperheesi yksin. Olet yhteisössasi hyvin pidetty henkilö.</p> <p>Kotimaa: Namibia Tulotaso: Keskiverto</p>	<p>Olet vauraan maanomistajan puoliso. Seuraat aktiivisesti maasi poliittista päätöksentekoa ja osallistut siihen.</p> <p>Kotimaa: Namibia Tulotaso: Korkea</p>
<p>Olet poliittisen nuorisjärjestön puheenjohtaja ja käyt lukiota. Olet avoimesti homoseksuaali.</p> <p>Kotimaa: Norja Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet kahden lapsen koti-isä. Toimeentulosi on riippuvainen sosiaaliturvasta.</p> <p>Kotimaa: Norja Tulotaso: Pieni</p>

<p>Olet kroonisesti sairas ja ollut jo vuosia työkyvytön. Tulet saamelaistaustaisesta perheestä.</p> <p>Kotimaa: Norja Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet ammatiltasi asianajaja, mutta mielenterveyshaasteiden vuoksi olet toistaiseksi pois työelämästä.</p> <p>Kotimaa: Norja Tulotaso: Keskiaverto</p>
<p>Olet kaupunginjohtaja. Sydämenasi on parantaa vähemmistöryhmien oikeuksia alueellasi.</p> <p>Kotimaa: Norja Tulotaso: Korkea</p>	<p>Olet maanviljelijäperheen lapsi harvaan asutulta alueelta. Lähin kaupunki ja koulu on usean kymmenen kilometrin päässä.</p> <p>Kotimaa: Kiina Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet eläkkeellä oleva kenkätehdastyöläinen. Kuulut uskonnolliseen vähemmistöön.</p> <p>Kotimaa: Kiina Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet akateeminen pätkätyöläinen. Asut pienessä yksiossa puoliso ja lapsesi kanssa.</p> <p>Kotimaa: Kiina Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet menestyvä huippu-urheilija. Et ole parisuhteessa eikä sinulla ole lapsia.</p> <p>Kotimaa: Kiina Tulotaso: Keskiaverto</p>	<p>Olet hyvin menestyvän tuonti- ja vientiyhtiön omistaja. Lahjoitat vuosittain paljon rahaa kriisiapuun.</p> <p>Kotimaa: Kiina Tulotaso: Korkea</p>
<p>Olet 15-vuotias nuori, jonka toinen vanhemmista on sukupuolenkorjausprosessissa. Teet osa-aikatyötä koulun ohella.</p> <p>Kotimaa: Yhdysvallat Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet pienen lapsen yksinhuoltaja äiti ja tällä hetkellä työttömänä. Koet työmarkkinoilla syrjintää etnisen taustasi takia.</p> <p>Kotimaa: Yhdysvallat Tulotaso: Pieni</p>
<p>Olet nuori kehitysvammainen mies ja pystyt liikkumaan ainoastaan pyörätuolilla. Sinulla on paljon velkaa terveydenhuollon kuluista.</p> <p>Kotimaa: Yhdysvallat Tulotaso: Pieni</p>	<p>Olet maahanmuuttajavanhempien nuorin lapsi. Vanhempasi omistavat menestyvän yrityksen, jossa saat myös työskennellä halutessasi.</p> <p>Kotimaa: Yhdysvallat Tulotaso: Keskiaverto</p>

Olet varakkaan yritysjohtajan ainoa lapsi.
Opiskelet sinua kiinnostavaa alaa
yliopistossa. Sinulla on oma auto.

Kotimaa: Yhdysvallat
Tulotaso: Korkea

Väittämät:

1. Olet suhteellisen tyytyväinen elämääsi.
2. Sinulla on kelvollinen koti ja kohtalainen toimeentulo.
3. Taloudellisesti, elämäsi on tasapainoista ja kohtuullisen vaivatonta.
4. Sinulla on oma pankkitili ja voit päättää itse rahojesi käytöstä,
5. Sinulla on käytössä puhelin ja internetyhteys.
6. Voit tehdä halutessasi lomamatkan valitsemaasi kohteeseen.
7. Olet saanut käydä maksutonta peruskoulua.
8. Sinulla on mahdollisuus hankkia ammatti alalta, joka sinua kiinnostaa.
9. Voit viettää tärkeitä juhlapyyhiä ystäviesi ja perheesi kanssa.
10. Koet, että voit vaikuttaa ympäröivän yhteiskunnan asioihin.
11. Voit äänestää vaaleissa oman valintasi mukaan.
12. Voit julkaista mielipidekirjoituksen julkisessa mediassa haluamastasi asiasta.
13. Koet, että kieltäsi, kulttuuriasi ja uskontoasi arvostetaan yhteisössä, jossa elät.
14. Koet olevasi turvassa, etkä pelkää oman tai läheistesi turvallisuuden vuoksi.
15. Et ole koskaan elämäsi aikana kokenut syrjintää tai häirintää taustasi tai ominaisuuksiesi takia.
16. Et pelkää joutuvasi häirityksi tai ahdistelluksi.
17. Jos joudut vaikeuksiin tai elämässäsi on ongelmia, tiedät kenen puoleen kääntyä ja mistä voit saada apua.
18. Et pelkää, jos joudut tekemisiin poliisin kanssa.
19. Sinulla on mahdollisuus levätä ja viettää vapaa-aikaa ilman huolta.
20. Sinulla on mahdollisuus käyttää terveydenhuollon palveluita ja tiedät mistä niitä tarvittaessa saat.
21. Voit seurustella ja avioitua vapaasti rakastamasi ihmisen kanssa.
22. Elämäsi on mielekästä ja tulevaisuutesi näyttää valoisalta.

Kysymyksiä väittämien jälkeen, kun oppilaat seisovat paikoillaan:

- Käsi ylös kuka oli Norjasta...Yhdysvalloista...Kiinasta...Namibiasta...Brasiliasta.
- Käsi ylös kenen kortissa lukee, että on korkeatuloinen... keskituloinen... pienituloisen.
- Käsi ylös, jos hahmosi on nuori.
- Mitä ajatuksia tämä harjoitus herättää?

BRASILIA

Nopeat faktat	Lapsen oikeudet
<p>Pääkaupunki: Brasilia Pinta-ala: 8 514 877 km² (5. suurin) Väkiluku: 211 miljoonaa (6. suurin) Väestötiheys: 22,2 asukasta/km² BKT yhteensä: 2 416 miljardia \$ (8. suurin) BKT per asukas: 12 100 \$ HDI: 0,765 (84. kaikista maailman valtioista) Elinajanodote: 70 vuotta (miehet), 76 vuotta (naiset) Gini-kerroin: 52,9</p>	<p>Lainsäädännön osalta Brasilia on pannut täytäntöön kolme lakia, jotka kollektiivisesti suojelevat lapsia fyysiseltä rankaisemiselta ja julmalta tai halventavalta kohtelulta, kriminalisoivat seksuaalisen hyväksikäytön ja suojelevat varhaislapsuutta. Lapsien on lain mukaan kiellettyä työskennellä ennen 16-vuoden ikää. Lapset altistuvat usein jo hyvin nuorina esim. huumekaupalle, koska viettävät pääosin vapaa-aikaansa kaduilla.</p>
Sanan- ja mielipiteen vapaus	Naisten oikeudet
<p>Erään tutkimuksen mukaan seitsemän kymmenestä brasilialaisesta ilmoitti pelkäävänsä ilmaista itseään poliittisesti maassa. Erityisesti vaalikausien aikaan väkivaltaisuudet lisääntyvät Brasiliassa aktivisteja, ihmisoikeuksien puolustajia, toimittajia ja äänestäjiä kohtaan, jotka toteuttavat sanan- ja mielipiteen vapauttaan ja ottavat kantaa vallitsevaan poliittiseen tilanteeseen.</p>	<p>Naiset ja tytöt kohtaavat Brasiliassa edelleen huolestuttavan paljon perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. Tytöt myös jättävät peruskoulun ikäisiään poikia useammin kesken. Abortti on Brasiliassa laitton, paitsi jos sitä haetaan raiskauksen takia. Yleensä aborttipalveluja hakevat kokevat paljon syrjintää ja leimaamista viranomaisten taholta. Naisten ja miesten välinen palkkaero Brasiliassa on yksi suurimmista Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioista.</p>
Taloudellinen eriarvoisuus	Vähemmistöjen oikeudet
<p>Huolimatta siitä, että miljoonia ihmisiä on nostettu viime vuosikymmeninä köyhyysrajan yläpuolelle, Brasiliassa on edelleen valtava kuilu maan rikkaimpien ja muun väestön välillä. Brasilian kuudella rikkaimmalla miehellä on saman verran varallisuutta kuin köyhimmällä 50%:lla muusta väestöstä eli noin 100 miljoonalla ihmisellä. Brasilian väestöstä 8,5% elää absoluuttisessa köyhyydessä ja he joutuvat pärjäämään noin dollarilla päivässä.</p>	<p>Vaikka Brasilian laki kieltää syrjinnän ja eriarvoisen kohtelun mm. etnisen taustan perustella, esiintyy sitä silti paljon. LGBT+-ryhmään kuuluvilla ihmisillä on lähes samat lailliset oikeudet esim. avioitua kuin heteroseksuaaleilla. Myös brasilialaisten asenne seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä kohtaan on tutkimusten mukaan hyväksyvä. Alkuperäiskansojen oikeuksia poljetaan edelleen alas monissa osin maata.</p>
Koulutus	Ilmastonmuutos
<p>Brasiliassa on taattu ilmainen julkinen koulutus. Opetuksen tasossa on valtavia eroja julkisten ja yksityisten oppilaitoksien välillä, joka aiheuttaa epätasa-arvoa lasten ja nuorten välille. Oppivelvollisuus alkaa esiopetuksesta ja kestää toisen asteen loppuun asti. PISA-tutkimuksien mukaan brasilialaiset nuoret alisuoriutuvat koulussa, pärjäten keskivertoa huonommin lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä.</p>	<p>Vuonna 2022 Amazonin sademetsää hävitettiin enemmän kuin koskaan ennen. Ilmastonmuutoksesta johtuvilla katastrofeilla ja valtion vähäisillä toimilla niiden estämiseksi on edelleen suhteettoman suuria vaikutuksia syrjäisempiin seutuihin ja siellä asuvien ihmisten elämään. Brasilia on myös tällä hetkellä jäämässä kauas päästötavoitteistaan, jotka valtio on itselleen asettanut Pariisin ilmastositoumuksen pohjalta.</p>

KIINA

Nopeat faktat	Lapsen oikeudet
<p>Pääkaupunki: Peking Pinta-ala: 9 596 961 km² (3. suurin) Väkiluku: 1,4 miljardia (koko maailman suurin) Väestötiheys: 147 asukasta/km² BKT yhteensä: 23 488 miljardia \$ (2. suurin) BKT per asukas: 10 216 \$ HDI: 0,761 (85. kaikista maailman valtioista) Elinajanodote: 75 vuotta (miehet), 81 vuotta (naiset) Gini-kerroin: 38,2</p>	<p>Noin 4,2 miljoonaa lasta elää Kiinassa äärimmäisessä köyhyydessä. Köyhyydestä kärsivät eniten maaseudulla asuvien tai etniseen vähemmistöön kuuluvien perheiden lapset. Perheen varallisuus vaikuttaa lapsen oikeuksiin niin koulutuksen tason kuin terveydenhuollon saavutettavuuden osalta. Monet lapset joutuvat myös edelleen ihmiskaupan tai laittoman lapsityövoiman uhreiksi.</p>
Sanan- ja mielipiteen vapaus	Naisten oikeudet
<p>Vaikka Kiinan perustuslain mukaan sananvapaus on taattu, todellisuudessa tämä vapauden toteutuminen on edelleen hyvin rajoitettua. Tiedotusvälineitä valvotaan voimakkaasti, vastustajat ja ihmisoikeuksien puolustajat joutuvat usein vankilaan ja hallitus tunnetaan erittäin tiukasta sensuuripolitiikastaan, erityisesti Internetissä.</p>	<p>Kiinalla on pitkä historia lapsen sukupuolen suosimisessa: yhden lapsen politiikan aikaan tyttölapset miellettiin yleensä pettymyksiksi. Naiset ja tytöt kokevat Kiinassa edelleen syrjintää ja epätasa-arvoa ja joutuvat keskimääräistä useammin väkivaltaisten tekojen uhreiksi. Kiina muutti naisten suojelulakia lokakuussa 2022 tavoitteenaan antaa naisille vahvempi suoja seksuaalista häirintää ja sukupuoleen perustuvaa syrjintää vastaan.</p>
Taloudellinen eriarvoisuus	Vähemmistöjen oikeudet
<p>Kiinan rikkaimman väestön tulot kasvavat nykymaailmassa entistä nopeammin, joka kasvattaa eriarvoisuutta tuloluokkien välillä. Alempien tuloluokkien taloudellinen tilanne ei välttämättä ole huonontunut viime vuosina, mutta valtion tuloterot kasvavat silti hälyttävää vauhtia. Eriarvoistuminen Kiinassa liittyy vahvasti kaupunkialueiden ja maaseudun välisiin eroihin.</p>	<p>Erityisesti Xinjiangin ja Tiibetin alueilla on havaittavissa järjestelmällistä etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen syrjintää, sortoa ja perusoikeuksien loukkaamista. Myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kohtaavat paljon rajoituksia esim. sosiaalisessa mediassa, josta Kiinan viranomaiset sensuroivat paljon ja säännöllisesti LGBT-aiheista sisältöä.</p>
Koulutus	Ilmastonmuutos
<p>Kiinassa jokaisella lapsella on yhdeksän vuoden oppivelvollisuus. Siitä huolimatta joka vuosi tuhannet lapset jättävät koulun kesken. Kiinalaiset opetusmenetelmät ovat edelleen hyvin perinteisiä, mikä ei rohkaise opiskelijoiden aktiivista osallistumista. Yksi suurimmista ongelmista on, että luokkahuoneessa puhutaan ja opetetaan vain kiinaa, eikä ollenkaan etnisten vähemmistöjen kieliä. Lähes 2/3 lapsista, jotka eivät käy koulua ovat tyttöjä.</p>	<p>Vuonna 2022 Kiina julkaisi uudet kotimaiset puhtaan energian tavoitteet, joiden tarkoituksena oli lisätä uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa sähköntuotantoa noin 35 % vuoteen 2025 mennessä vuoden 2020 tasosta. Kotimainen kivihiihen tuotanto kuitenkin kasvoi huolimatta uusista sitoumuksista hallita hiihen kulutusta vuoteen 2025 asti ja alkaa sen jälkeen asteittain vähentää sitä.</p>

NAMIBIA

Nopeat faktat	Lapsen oikeudet
<p>Pääkaupunki: Windhoek Pinta-ala: 824 292 km² (34. suurin) Väkiluku: 2,7 miljoonaa (144. suurin) Väestötiheys: 2,5 asukasta/km² BKT yhteensä: 22,6 miljardia \$ (136. suurin) BKT per asukas: 8 900 \$ HDI: 0,646 (130. kaikista maailman valtioista) Elinajanodote: 56 vuotta (miehet), 63 vuotta (naiset) Gini-kerroin: 59,1</p>	<p>Namibia on itsenäistyessään vuonna 1990 kehittänyt kattavan lasten oikeuksien suojelujärjestelmän. Varsinainen lasten oikeuksien toteutuminen on kuitenkin edelleen riittämätöntä. Monet Namibian lapset – erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja maaseutujen lapset – kamppailevat köyhyyden, eriarvoisuuden, HIV:n/aidsin, väkivallan ja hyväksikäytön kanssa. Monet nuoret tytöt avioituvat jopa alle 15-vuotiaina.</p>
Sanan- ja mielipiteen vapaus	Naisten oikeudet
<p>Perustuslaki takaa tiedotusvälineiden vapauden ja sananvapauden. Käytännössä toimittajat kohtaavat vain vähän laillisia rajoituksia ja työskentelevät yleensä vaarantamatta henkilökohtaista turvallisuuttaan. Vaikka itsesensuuri on yleistä valtion tiedotusvälineissä, yksityiset tiedotusvälineet ovat edelleen kriittisiä hallitusta kohtaan.</p>	<p>Vuoden 1990 perustuslaki takaa naisille yhdenvertaisen laillisen suojan ja kieltää sukupuoleen perustuvan syrjinnän. Namibia on viime vuosina keskittynyt erityisen paljon naisten aseman turvaamiseen. Nämä ponnistelut naisten oikeuksien edistämiseksi ovat myös tuottaneet tulosta: Namibia sijoittui vuonna 2022 sukupuolten tasa-arvon vertailussa kahdeksanneksi 146 maasta ja toinen kahdesta Afrikan maasta, jotka sijoittuivat kärkikymmenikköön.</p>
Taloudellinen eriarvoisuus	Vähemmistöjen oikeudet
<p>Namibia on ylemmän keskitulotason maa, jossa kaikki eivät kuitenkaan jaa vaurautta. Itseasiassa vain häviävän pieni osa Namibian ihmisistä elää keskitulotason tai sitä paremmissa olosuhteissa. Namibia on yksi maailman taloudellisesti epätasa-arvoisimmista maista, sijoittuen vain niukasti toiseksi viimeiseksi ginikertoimen globaalissa vertailussa.</p>	<p>Vaikka Namibian perustuslaki kieltää etniseen tai heimoon perustuvan syrjinnän, siinä ei nimenomaisesti tunnusteta alkuperäiskansojen tai vähemmistöjen oikeuksia, eikä alkuperäiskansoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä ole olemassa. Sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää vastaan ei ole laillista suojaa. Konservatiivisia asenteita LGBT-ihmisiä kohtaan esiintyy erityisesti maaseudulla, ja monet namibialaiset pitävät LGBT-suhteita tabuina.</p>
Koulutus	Ilmastonmuutos
<p>Namibiassa koulu on pakollista 10 vuotta eli 6–16-vuotiaille. Kansallisesta budjetista on suunnattu noin 20% koulutuksen tarjoamiseen ja kehittämiseen, joka on yksi korkeimmista määristä koko maailmassa. Noin 95% kouluikäisistä lapsista käy koulua ja Namibiassa onkin yksi Afrikan korkeimmista lukutaitoisuusprosentteista (92,5%). Julkiset koulut ovat nykyään ilmaisia kaikille.</p>	<p>Alkuperäiskansat ja paikallisyhteisöt ilmaisevat jatkuvasti huoliaan pohjavesien mahdollisesta laskusta sekä arvokkaiden villieläinten ja luonnonvaraisten kasvituotteiden häviämisestä mm. monikansallisten kaivosyhtiöiden toiminnan seurauksena.</p>

NORJA

Nopeat faktat	Lapsen oikeudet
<p>Pääkaupunki: Oslo Pinta-ala: 323 808 km² (67. suurin) Väkiluku: 5,5 miljoonaa (120. suurin) Väestötiheys: 16,9 asukasta/km² BKT yhteensä: 579 miljardia \$ (28. suurin) BKT per asukas: 89 090 \$ HDI: 0,957 (1. kaikista maailman valtioista) Elinajanodote: 82 vuotta (miehet), 85 vuotta (naiset) Gini-kerroin: 27,7</p>	<p>Pääsääntöisesti lapsien oikeuksia suojellaan Norjassa hyvin. Varsinaiset ongelmat liittyvät lähinnä vähemmistöryhmiin kuuluvien lapsien syrjintään ja kiusaamiseen ja mielenterveyspalveluiden hankalaan saavutettavuuteen. Norjan hallitus pyrkii aktiivisesti parantamaan lasten ja nuorten asemaa.</p>
Sanan- ja mielipiteen vapaus	Naisten oikeudet
<p>Viimeaikaisessa raportissa todettiin, että sananvapautta kunnioitetaan Norjassa hyvin. Norjalaiset ovat vapaita keskustelemaan mistä tahansa yksityisesti tai julkisesti. Kansalaisilla on mahdollisuus seurata esim. uutisia useista eri riippumattomista lähteistä.</p>	<p>Norjan ponnistelujen perustavoitteena naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon suhteen on edistää heidän itsemääräämisoikeuttaan ja vaikutusvaltaansa. Norja pyrkii aktiivisesti edistämään osallistavaa ja tasapuolista koulutusta, vahvistamaan naisten tasa-arvoista asemaa ja kohtelua kaikilla elämän osa-alueilla ja poistamaan tyttöihin ja naisiin kohdistumaa väkivaltaa ja haitallisia käytäntöjä.</p>
Taloudellinen eriarvoisuus	Vähemmistöjen oikeudet
<p>Norja erottuu maailmanlaajuisissa vertailuissa korkean tulotason maana, jossa on kuitenkin havaittavissa melko pienet suhteelliset tuloerot valtion sisällä.</p>	<p>Norjassa saamelaisilla on oma parlamentti, joka tukee poliittisia aloitteita ja vastaa kansallishallinnon heille antamista tehtävistä ja laeista. Aikaisemmin Norjan saamelaiset ovat kuitenkin kärsineet syrjinnästä erityisesti uskontoon ja kieleen liittyen, mikä on tavallista monien alkuperäiskansojen kohdalla. Myös muut vähemmistöryhmät kuten kveenit ja romanit kokevat valtaväestöä enemmän syrjintää. Norjaa juhlistetaan usein edistyksellisestä suhtautumisestaan LGBT-oikeuksiin</p>
Koulutus	Ilmastonmuutos
<p>Norjassa koulutus on ilmaista, ja se perustuu tasapuolisuuden periaatteeseen ja kaikille oppilaille mukautettuun koulutukseen. Oppivelvollisuus on 10 vuotta.</p>	<p>Lokakuussa 2022 Norja nosti virallisen päästöjen vähennystavoitteensa vähintään 55 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, mutta jatkoi siitä huolimatta päästökauppa todellisten päästöleikkausten sijaan. Norjan öljyvarojen kulutukseen liittyviä maailmanlaajuisia päästöjä ei myöskään sisällytetty vuoden saldoihin. Norjan tilastokeskus raportoi, että maan päästöt olivat vähentyneet vain 0,7 vuonna 2021 ja yhteensä 4,7 prosenttia vuodesta 1990.</p>

YHDYSVALLAT

Nopeat faktat	Lapsen oikeudet
<p>Pääkaupunki: Washington D.C. Pinta-ala: 9 826 630 km² (4. suurin) Väkiluku: 331 449 281 (3. suurin) Väestötiheys: 35 asukasta/km² BKT yhteensä: 25 465 miljardia \$ (suurin koko maailmassa) BKT per asukas: 76 350 \$ HDI: 0,926 (17. kaikista maailman valtioista) Elinajanodote: 74 vuotta (miehet), 79 (naiset) Gini-kerroin: 39,7</p>	<p>Yhdysvallat on ainoa maa maailmassa, joka ei ole ratifoinut lapsen oikeuksien yleissopimusta. Yleisesti ottaen amerikkalaisten lasten oikeuksia suojellaan riittävästi, mutta mm. terveydenhuoltoon, lasten hyväksikäyttöön ja nuorisolakiin liittyy edelleen huomattavia ongelmia.</p>
Sanan- ja mielipiteen vapaus	Naisten oikeudet
<p>Sanan- ja mielipiteen vapaus on suojeltu Yhdysvaltojen perustuslaissa. Yhdysvalloissa on pääosin vapaa ja monipuolinen media lehdistöstä tv-kanaviin. Tiedotusvälineiden riippumattomuutta heikentää jonkin verran mm. taloudelliset rajoitteet ja disinformaatio.</p>	<p>Vuoden 2022 kesäkuussa Yhdysvaltain korkein oikeus päätti kumota lähes 50 vuoden oikeuskäytännön aborttioikeuksien suojaamisesta. Tämä johti siihen, että monet osavaltiot ryhtyivät välittömästi luomaan uusia lakeja, joilla abortin saatavuutta rajoitetaan ankarasti tai kokonaan. Muutamissa osavaltioissa abortista on sittemmin tullut laitton.</p>
Taloudellinen eriarvoisuus	Vähemmistöjen oikeudet
<p>Näkyvin osoitus varallisuuseroista Yhdysvalloissa saattaa löytyä Forbes-lehden listalta maan 400 rikkaimmasta. Vuonna 2018 kolmella listan kärjessä olevalla miehellä – Amazonin perustajalla Jeff Bezosilla, Microsoftin perustajalla Bill Gatesilla ja sijoittaja Warren Buffettilla – oli yhteensä enemmän omaisuutta kuin amerikkalaisten köyhimmän puoliskon kokonaisvarallisuus.</p>	<p>Yhdysvalloissa on voimassa useita säädöksiä, joilla pyritään suojelemaan yksilöiden oikeuksia rotuun, etniseen alkuperään, sukupuoleen tai muihin luokkiin perustuvalla syrjinnällä. Jotkin vähemmistöryhmät kärsivät kuitenkin edelleen epätasa-arvoisesta kohtelusta monissa tilanteissa ja useat hallituksen viimeaikaiset politiikat ovat suoraan loukanneet turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien perusoikeuksia.</p>
Koulutus	Ilmastonmuutos
<p>Yhdysvaltojen perustuslaissa ei ole säädetty mitään koulutusta koskevaa kohtaa, vaan se on täysin yksittäisten osavaltioiden vastuulla millaista koulutusta ja miten he haluavat sitä tarjota. Vaikka kaikissa osavaltioissa on määrätty 12 vuoden oppivelvollisuus, lasten ja nuorten keskuudessa halki maan on huomattavissa paljon eriarvoisuutta koulutuksen laadun ja saavutettavuuden kesken.</p>	<p>Yhdysvaltojen ilmastotavoitteet ovat monelta osin jäämässä vajaiksi. Kongressi hyväksyi vuonna 2022 vain 1 miljardia dollaria kansainväliseen ilmastorahoitukseen, mikä on erittäin kaukana maan kapasiteetin ja vastuun tasosta. Elämäntapojensa seurauksena jokainen amerikkalainen tuottaa keskimäärin 19 tonnia hiilidioksidia vuodessa, mikä tekee Yhdysvalloista planeettamme saastuneimman maan. Jos kaikki maailmassa kuluttaisivat yhtä paljon kuin amerikkalaiset, tarvitsisimme yli yhdeksän maapalloa selviytyäksemme.</p>

Lähteet:

- Brasilia:
- <https://www.humanium.org/en/brazil/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Human_rights_in_Brazil
- <https://www.oxfam.org/en/brazil-extreme-inequality-numbers>
- <https://www.amnesty.org/en/location/americas/south-america/brazil/report-brazil/>
- <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/c61f9bfb-en/index.html?itemId=/content/component/c61f9bfb-en#chapter-d1e615>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Brazil
- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rocinha_Favela_Brazil_Slums.jpg
- <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=BR>
- <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=BR>
- <https://www.theguardian.com/cities/2017/nov/29/sao-paulo-injustice-tuca-vieira-inequality-photograph-paraisopolis>
- <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36543/OPPARI%20lopullinen%20versio.pdf;jsessionid=EB9C41F91DAC6158733121DB3A28DE62?sequence=1>
-
- Kiina:
- <https://www.humanium.org/en/china/>
- <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=CN>
- <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=CN>
- <https://www.china-briefing.com/news/china-passes-new-womens-protection-law-key-takeaways-for-employers/>
- <https://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Poverty%20documents/Inequality-In-Focus-0813.pdf>
- <https://www.amnesty.org/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/>
- Namibia:
- <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=NA>
- <https://freedomhouse.org/country/namibia/freedom-world/2022>
- <https://www.humanium.org/en/namibia/>
- <https://borgenproject.org/womens-rights-in-namibia/>
- <https://oneill.law.georgetown.edu/inequality-in-namibia-decreasing-but-still-significant/>
- <https://www.iwgia.org/en/namibia.html>
-
- Norja: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=NO>
- <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=NO>
- <https://www.humanium.org/en/norway/>
- https://www.regjeringen.no/en/topics/foreign-affairs/the-un/innsikt/womens_rights/id439433/
- <https://unric.org/fi/pohjois-euroopan-saamelaiset-yksi-kansa-neljae-maata/>
- <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/norway/organisation-education-system-and-its-structure>
- https://tilastokeskus.fi/til/tjt/2016/04/tjt_2016_04_2018-05-24_kat_003_fi.html
-
- Yhdysvallat:
- <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=US>
- <https://www.humanium.org/en/united-states-of-america/>
- <https://inequality.org/facts/wealth-inequality/>
- <https://www.teachingchannel.com/k12-hub/blog/constitutional-right-education/>
- <https://www.amnesty.org/en/location/americas/north-america/united-states-of-america/report-united-states-of-america/>